

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechiu 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.) unde se primesc abonamente și orice cereri de adfje. Telefon 630

Director fondator și redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Avocat din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Bartha Ignat
avocat din Cluj

Boila Romul
Profesor la Universitatea din Cluj

Botéz Corneliu
Consilier la Inalta Curte de Casație

Dimitriu Vasile
Profesor la Universitatea din București

Docan P. George
Presedinte Tribunalul Buzeu

Fillipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Fillipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurițiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru. Avocat Oradea-Mare

Maria Alexandru
Prim președintele Curtii de Apel
Timișoara

Micșa Pompei
Prim președintele Curtii de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Judecător la Trib. Cluj

Petrescu F. Vasile
Judecător de ședință la Trib. Sibiu

Popp Romulus
Prim președintele Curtii de Apel
Brașov

Poruțiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Radu Iorgu
Profesor la Universitatea din Cluj

Sfetcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercurea-
Sibiului

Stăncescu Ștefan
Prim președintele Curtii de Apel
Oradea-Mare

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

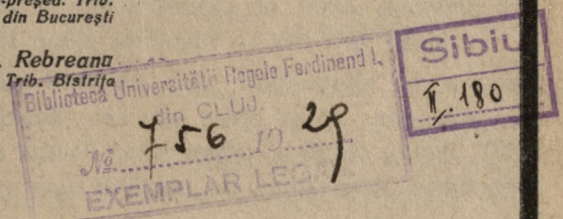
Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat. Avocat din Cluj

CUPRINSUL

1. Revista de an de **V. M. D.**
2. Tot înainte de **Tr. Alexandrescu**
fost prim-președ. Trib.
Avocat din București
3. Neajunsurile metodice ale legii de
procedura penală de **Dr. E. Rebreanu**
procuror Trib. Bistrița
4. Rezumate de jurisprudențe stabilite
de instanțele judecătorești din Ardeal
și Curtea de Casație
5. Informațiuni

BCU Cluj-Napoca
BCPER201704141

Jacques PAUCKER

BIROU TECHNIC

Mari Depozite de Articole Technice, Scule, Mașini
București, Strada Smărdan 27

Sucursale: Timișoara, Str. I. C. Brătianu 6
Chișinău, Str. Schmidt 115
Brașov, Cernăuți

Furnizează și instalează:

**Mașini de
Tâmplărie**
Kirchner & Co.
Leipzig

*Asortiment complet
demașini și piese de
rezervă în depozit*

Mori automate
Silozuri
Elevatoare
Turbine
Amme-Luther-Seck
MIAG
Braunschweig

Instalațiuni
complecte de
fabrici de cără-
midă și țiglă
Richard Raupach, Görlitz
*Asortiment de mașini și
piese de rezervă în depozit*

Motoare
A. B. C.
Semi-Diesel
Motoare de ben-
zină economice
Construcție solidă

Manometre
Aparate de con-
trol pentru aburi,
gaze și lichide
I. C. Eckardt
Stuttgart-Canstatt

Contori electrici
ARONWERKE
Berlin-Charlottenburg
Aparate de Radio
și piese detașate
NORA-RADIO
Berlin-Charlottenburg

Fabrici
de cuie, sârmă,
șuruburi,
buloane
Malmedle & Co.
Düsseldorf

Instalațiuni
moderne contra
incendiului
Grinell Sprinkler
Mather & Platt
Manchester.
Economie-Siguranța
50% reducere din
prima de asigurare

Depozit permanent
de curele de trans-
misiune englezești.
Robinete, ventile,
țevi de fer, fittinguri.
Pânză de sârmă,
pânză de mătăasă
pentru mori etc.

Planuri - Devize - Ingineri specialiști la dispoziție

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărui lună afară de lunile de vacanță Iunie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și	Autorități	700 Lei pe 1 an
	Advocați		500 Lei pe 1 an
	Magistrați		400 Lei pe 1 an
	Un număr simplu		30 Lei
	Un număr dublu		35 Lei
	Un număr vechiu		40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 55.
Telefon: 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adf. Telefon 650

1 Ianuarie 1928

Anul de care ne-am despărțit, a fost trist pentru țară. Crestând pe răbojul istoriei românești durerea doliului național, pe lângă multe speranțe neîmplinite, lasă mare îngrijorare pentru viitorul neamului.

Privit din punctul de vedere al preocupărilor noastre, — unificarea legislativă și dreptul aplicat — în cursul anului expirat s'a legiferat puțin. S'au promulgat trei legi: *Armonizarea salariilor funcționarilor publici; Legea timbrului și Legea actelor de stare civilă.* Câteva cuvinte asupra aplicării acestora în Ardeal:

Legea unificată de armonizare a salariilor funcționarilor publici, votată de parlament la începutul anului, nu s'a putut aplica fiind suspendată de către parlamentul ce i-a urmat în Iulie. S'au respectat doar normele fixate în parte pentru retribuția magistraților și militarilor; așa că normele de salarizare au rămas cele fixate prin bugetele anilor precedenți. S'au ivit conflicte de drept — din această pricină — între normele acestei legi și diferite legi speciale preexistente, a căror soluție se așteaptă dela instanțele judecătorești.

Semnolăm seria de procese în Contencios ivite între unii magistrați din Ardeal avansați pe loc și Ministerul Justiției; reclamații ce pretind respectarea de drepturi câștigate în privința salariilor fixate prin legi anterioare. Chestiunea a format obiectul unor discuțiuni în parlament, cu ocazia votării bugetului general al Statului. În aceste timpuri de scumpire treptată a traiului față de salariul insuficient, problema comportă o deosebită importanță în general și în deosebi pentru lefurile magistraților, reduși prin felul ocupațiilor exclusiv la traiul din salariu.

Indiferent de modalitatea rezolvării prin justiție a unor astfel de drepturi, — după cum s'a promis — chestiunea drepturilor câștigate de unii magistrați din Ardeal avansați pe loc conform legilor maghiare, ce privește salarizarea, va fi rezolvată de viitoarea lege de armonizare a salariilor funcționarilor publici. S'ar conveni, socotim, ca cu acea ocazie să se pună în

discuție salarizarea *tuturor magistraților*, cari în cursul anilor 1919 și 1920, au făcut opera de apostolat în Ardeal românizând justiția și cari prin traduceri românești a legilor preexistente, au deschis parte tuturor celor ce i-a urmat, atrăgându-i în justiția Ardealului. Căci dacă — cum spunea dl. Ministru al Justiției — o parte din acești pionieri ai justiției române, au fost încurajați prin avansări rezezi, măsura n'a fost generală. A existat o normă generală a Ministerului de Justiție, ce privea salarizarea magistraților trimiși în Quadrilater în anul 1914 și mai apoi în Basarabia și cari pentru timpul misiunii lor acolo, au fost plătiți mai mult, decât colegii lor ramași în țara mamă. Atunci toți cei aleși au fost plătiți la fel.

Or dacă este vorba ca aceeași normă să se aibă în vedere și pentru magistrații veniți în Ardeal, ar fi de neînțeles ca numai unii din această categorie să fie mai bine retribuiți și nu toți. Măsura recompensării parțiale ar fi neechitabilă, vexatorie! Știut fiind mai ales că distingerile avansărilor pe loc în leafă în Ardeal n'au avut la bază exclusiv meritele or vechimea la instanțe, iar sacrificiile naționale au fost făcute de toți.

Drept ar mai fi socotim, că dacă magistraților din Ardeal, li se opune velfo categoric, ori de câte ori cer mutări ori avansări la instanțele din regat, sub motiv că sunt stăpâni pe legislația Ardealului, cel puțin organele superioare justifiare să nu mențină aci deosebiri pe viață între magistrați cu aceleași merite și ramași — nu din vina lor — neavansați pe loc la timpul oportun Extinzându-se prin viitoarea lege de armonizare a salariilor, aceleași avantaje pentru toți, cari au făcut operă de apostolat juridic aci, s'ar saluționa, credem, fără jignirea nimănui o problemă, care în stadiul actual produce, cu toată aparența de legalitate, mai multă neliniște de cât s'ar bănuie.

Să nu se uite că prin comparație cu mersul justiției românești din alte părți unile, cea din Ardeal: nici nu suferă comparație. La finele anului 1920 în Ardeal am avut traduse pe românește, codul pe-

nal, de procedură civilă și penală — iar acum le avem traduse toate — și încă de atunci în fața tuturor instanțelor nu s'a vorbit decât numai românește. În Bucovina lucrurile au trenat și după informații precise chiar acum, nu există traduse pe românește din pr. p. austriacă, de pildă, decât șapte articole. Munca această de românizare a justiției a fost îndeplinită în Ardeal exclusiv de acești magistrații pionieri; de rodul muncii lor în această direcție de unificare legislativă profită țara, care trebuie să recompenseze pe toți cel puțin deopotrivă.

O altă lege unificată votată de parlament în cursul anului 1927 este „*Legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice*” intrată în vigoare pe întregul cuprins al țării la 1 Mai 1927, conform art. 113 și ultim al acestei legi. De mare importanță, legea unificată a timbrului a redus simțitor haosul în materie de impunere a actelor și faptelor juridice, cari până acum se taxau sau mai degrabă nu se taxau în diferitele părți unite ale țării. Abrogându-se: legile, regulamentele și ordonanțele preexistente în regat și teritoriile alipite, cum și dispozițiile din legile de procedură, execuțiune și notariale în materie de timbru, precum și ori ce acte și legi ordinare contrare legii acestia unificate, s'a deprins lumea juridică cu ideea, că ori unde în țara Românească taxele de timbru sunt la fel, după cum la fel au rămas scutirele. De sigur că aplicarea acestei legi mai ales în Ardeal a întâmpinat și întâmpină încă dificultăți, provenind din lipsa unei ediții a legii timbrului, ce să enumere în mod comparativ cu diferitele legi de timbru preexistente care-s taxele vechi ce rămân și care-s cele dela care nu se poate sustrage nimeni. O altă dificultate provine și din faptul abrogării legilor și ordonanțelor, ce prevedeau taxe sau impozite în folosul comunelor, când astfel de taxe trebuiesc plătite exclusiv numai în folosul Statului.

Mentalitatea juridică ardeleană, nedeprinsă cu grija particularului de a plăti taxa timbrului cuvenită pentru act fiscal, cum și amestecul ca control a plății unor astfel de dare a însuși instanțelor judecătorești, au adăugat ca greutate la aplicarea acestei legi unificate. Desigur că se vor anula multe acte și cai de atac, după cum se vor respinge acțiuni și se vor scoate de pe listă judecarea multor procese pentru nesatisfacerea dispozițiilor legii timbrului, până ce nevoia va deprinde pe justițabili și părți interesate cu respectarea în aplicare a acestei legi. Mulți justițabili vor uza încă de dreptul complectării timbrului în instanță, iar mulți se vor convinge că procesele nu se judecă, până ce partea nu complectează timbrul sau nu plătește taxa la portărei.

Pentru ușurarea în aplicare a acestui importante

legi unificate am recomandat prin coloanele revistei noastre o eminentă lucrare „*Noua lege a timbrului și impozitului pe acte juridice*”, adnotată și comentată de dl Corneliu Botez, consilier la Casație și singurul specialist în materie, lucrare de îndrumare strict necesară tuturor celor, ce li s'ar părea haotică aplicarea noiei legi în ținuturile Ardealului. Conflicte și nedrumeri în aplicare încă vor surveni și instanțele judecătorești vor avea menirea să soluționeze în scurt stabilind pe încetul jurisprudențe utile și în această materie. Fără a infra în comentariul acestei legi, putem spune în general, că conține texte precise, legiuitorul neuitând să se refere și la procedurile și nomenclatura legilor existente în teritoriile alipite, când e vorba să se indice valoarea timbrului cerut de lege, la diferite acțiuni și acte juridice ce se exercită de cei interesați, arătându-le precis.

Relativ la inaugurarea ce face noua lege unificată, cu privire la timbrarea pentru prima oară a acțiunilor penale introduse direct de partea civilă, când acțiunea se poate stinge prin voia părților, cât și a apelurilor și recursurilor declarate în această materie, am avea de observat instanțelor din Ardeal, că de multe ori nu se observă deajuns dispozițiile acestea ale art. 7, 8 și 9 din legea timbrului, ce sunt prescrise sub nulitate. Dând curs acțiunilor, cât și căilor de atac introduse după 1 Mai 1917, fără a observa părților timbrarea — legală când le-ar putea refuza primirea în instanță, — obligă instanțele de apel să aplice sancțiunile art. 42 lg. timbr. prin anularea ca nelimbrat a apelurilor sau recursurilor, ceea ce s'ar putea evita.

Lipsa unui regulament de aplicare a acestei legi atât de importante, cât și neajunsurile rezultate din graba aplicării, fără o experiență preexistentă, legiuitorul le-a înlocuit cu funcționarea permanentă a unei Comisiuni pe lângă Ministerul de finanțe, compusă din persoanele prev. de art. 110 și cari lucrând sub prezidenția unui Consilier dela Casație, este chemată să soluționeze tot felul de dificultăți, ce s'ar ivi în aplicarea acestei legi.

Legea *Actelor de Stare civilă*, care înseamnă începutul unificării Codului nostru Civil, n'am văzut-o încă promulgată în Monitorul Oficial.

În general legile unificate și provinciale se aplică mulțumitor în întreg ținutul Ardealului, magistratura fiind la înălțimea misiunii sale, de paznic neîngăduitor în aplicare a legilor țării. Opera de unificare merge încet dar sigur, instanțele împlinind foarte des prin interpretare gândurile neexprimate de legiuitor, mai ales când conflicte de natură procedurală se ivesc la aplicarea unor legi făurite conf. principiilor

procedurale române, într-o regiune de procedură rămasă încă interprovincială.

Păcatul introducerii în teritoriile alipite a unei jumătăți numai din procedura penală română, cea relativă la instrucție, cum am remarcat de alătea ori, se restrânge mai ales asupra instanțelor din Ardeal de apel și recurs. Luăm câteva exemple din cele ce se prezintă mai des:

În procedura penală română extinsă nu există instituția de drept a sechestrului penal, ca în procedura penală din Ardeal, sperând că cel puțin va fi coprinsă în procedura penală unificată. Infractorilor ajunși în fața instanțelor penale de trimitere de aci și instruiți conform pr. penale române, li se instituie uneori de către judecătorii de instrucție sechestrul penal conf. art. 492 pr. p. în vigoare aci. Natural că aceștia uzează de calea opoziției contra unor astfel de ordonanțe. Unele Camere de punere sub acuzare resping ca inadmisibile astfel de opoziții, pe motiv că art. 137 pr. p. română, nu dă drept prevenitului să facă opoziție decât pentru eliberare și incompetență. Altele judecă astfel de opoziții, deoarece prin interpretare nu se poate lua un drept după legile în vigoare din Ardeal, când pr. p. română nu putea prevedea o astfel de decădere, neexistând în pr. p. română sequestru penal. Altcum *stricto sensu* judecătorii de instrucție nici n'ar putea institui prin ordonanțe de zi astfel de sequestru pe averea preveniților, dacă cele hotărâte de dânși ar fi să rămână literă de lege. Înalta Curte de Casație, după cât știm, n'a avut încă ocazia să se pronunțe în această privință părțile sau parchetele neuzând de calea recursului.

Art. 472 Procedura penală maghiară oprește judecarea *in lipsă* prin art. 472 care spune: „Contra celui absent, care nu poate fi adus înaintea instanței, nu are loc nici punere sub acuzare, nici dezbateri principală și nici sentința nu se poate da. Instrucția se poate face, sequestru penal se instituie, dar dosarul se închide“. Art. 239 procedura penală română spune: „Dacă acuzatul nu se poate prinde sau nu se înfățișează, se va judeca în lipsă, procedându-se contra lui conform regulilor „despre contumaci“ (art. 470—484 pr. p. rom., materie explicată de noi în lucrarea noastră pr. pen. română adnotată pag. 285 și următ.). De notat că ambele aceste texte sunt în vigoare în Ardeal; art. 239 pr. p. rom. făcând parte din textele (212—245) conform cărora funcționează „Camera de punere sub acuzare“ instanța supremă de fond în materie de trimitere în cauzele penale de competența Curților cu jurați — în Ardeal a tribunalelor). Iată un judecător de instrucție, care instruind în materie de crimă, de competența juraților dă o ordonanță definitivă de urmărire contra unui acuzat în lipsă. Această ordonanță este transmisă parchetului general, pentru ca odată cu rechizitorul

său să fie înaintate Camerei de punere sub acuzare, care va statua prin decizia sa, cum trebuie parchetul general a-și formula actul de acuzare, prin care cel acuzat este trimis în judecata tribunalului din Ardeal în lipsa aci a Curților cu jurați (art. 236, 237 pr. p. română). Întrebarea care se pune este următoarea: Să se mai facă toate aceste formalități, știut fiind că tribunalele din Ardeal conf. art. 472 pr. p., cum am arătat mai sus, nu pot judeca și pronunța hotărâre în lipsa acuzatului spre deosebire de vechiul regat unde conform procedurii Curțile cu juri pot hotărâ și în lipsa acuzatului? Iată încurcături ce ar fi putut fi evitate dacă odată cu extinderea pr. p. române în Ardeal, s'ar fi pus de acord, suprimându-se or modificându-se textele contrare din două legi aflate în vigoare în acelaș timp. Nu s'a făcut și consecința se restrânge asupra celor ce aplică aceste legiuiri neclare.

Funcționând ca președinte al Camerei de punere sub acuzare la Curtea de Apel din Cluj, profit de această ocazie, spre a atrage atenția tuturor cabinetelor de instrucție din circumscripție și organelor de control, că în conf. cu art. 93 pr. p. și cu practica stabilită, emiterea mandatelor de arestare trebuie să fie precedată în dosar de o ordonanță de zi rezumativă a faptelor, ce să conțină motivarea lansării mandatului de arestare. Simpla rezumare pe chiar formularul roșu „Mandat de Arestare“ prin 2, 3 vorbe enunțative de fapte nu sunt suficiente. Am avut de multe ori impresia, că s'au emis mandate de arestare, când cel ce emitea nu cunoștea dosarul. În această materie de libertate individuală se cere multă cumpănire și conștiință; cuvintele „interesul instrucției“ fiind prea elastic, „judecătorii de instrucție“ sunt specialiști și avantajaji.

Conform legii de accelerare a judecăților până la unificarea legilor de procedură, Curțile de Apel din Ardeal judecă recursurile în materie civilă și penală declarate contra cărților de judecată a judecătorilor de ocoale; aceleași îndatoriri revin Curților de Apel să judece în recurs conf. legii de org. judecată, toate recursurile în materie de contravențiuni la legile fiscale și legea monopolurilor Statului. Interpretând legile de mai sus Înalta Curte de Casație a trimis spre judecare Curților de Apel din Ardeal și recursurile în materie de delict silvic, de lege sanitară etc. când astfel de infracțiuni se judecă în primă instanță de judecătorii de ocoale.

Procedând la judecarea unor astfel de recursuri penale, Curțile de Apel sunt ținute să se conformeze pr. p. rămasă în vigoare în Ardeal. Contravențiile la legea monopolurilor cât și la serv. metric etc. Curțile de Apel le judeca constituite din 3 judecători ca pe ori ce altă infracțiune penală venită în recurs. Mai mult, când pentru astfel de infracțiuni pedeapsa prescrisă de lege este numai amenda, neexistând drept

de recurs, conf. art. 556 pr. p. recursurile toate se refuză, așa spune categoric textul din procedura penală din Ardeal. Așa dar spre deosebire de vechiul regat, unde în asemenea materie există drept de recurs, în Ardeal acest drept este interzis de lege. Art. 103 din Constituție nu se aplică aci, cu toate că proclamă recursul de ordin constituțional, pentru motivul credem noi că aceeași Constituție a menținut în vigoare legile interprovincionale până la unificarea legislativă. Înalta Curte de Casație n'a tranșat chestiunea iar magistrații aplică textele interpretându-le diferit. Cu alte vorbe în Ardeal, cel ce comite un delict silvic nepedepsit cu închisoare, n'are drept de recurs; iar în regat se întâmplă contrarul. Tot astfel nu se știe, dacă Curțile de Apel judecând ca instanțe de recurs au o se conforma legii Curții de Casație, or legilor interprovinciale de pr. penală și civilă, părerile fiind împărțate, iar Casații n'a tranșat dificultatea, (secția I. și III. dela Curtea de Apel din Cluj pronunțându-se într'un fel; iar secția II. în sens contrar.)

Astfel de dificultăți nu vor dispărea decât odată cu unificarea codului și procedurii penale ce sunt gata și așteaptă, să fie votate de Parlament; a codurilor de procedură civilă și codului comercial, pentru desăvârșirea cărora se lucrează intens atât de către Comisiunile de juristi numite de ministerul justiției, cât și în sânul consiliului legislativ. S'a mai anunțat reforma legii de organizare judecătorească și introducerea codului civil în Basarabia, ce vor deveni legi în cursul anului 1928.

În cursul anului expirat literatura juridică s'a îmbogățit cu lucrări de o netăgăduită valoare: Pr. civ. ard. tradusă și comentată pentru prima oară — atât de pe larg — în românește, cu o deosebită competență de către dnii *Dr Ion Pap*, președinte și *Paul Balașiu* consilier dela Curtea de Apel din Cluj. *Tratatul de drept și procedură penală* al defunctului profesor I. Tanoviceanu, edițiunea a doua revăzută și completată cu doctrina la zi de dl *Vintilă Dongoroz*, referințe la legislațiile din Ardeal și Bucovina de *C. Chiselijă* și *Ștefan Laday* și jurisprudența de *E. Decusară*. Lucrare în cinci mari volume de aproape 5000 de pagini, conține doctrina codului și procedurii penale aproape completă, servind la interpretare, ca material a teoriilor celor mai moderne conținute în actualele noastre coduri penale în vigoare, cât și al celor ce vor veni unificate. Mai semnalăm *Comentariul codului civil austriac* în vigoare în Ardeal de *Șt. Laday* care s'a completat cu încă 4 fascicule în acest an; *Comentariul Codului civil român* în 4 mari volume de *C. Hamangiu*, consilier la Casație, asemenea *Pr. tutelară din Transilvania* de *C. Neselrode*, judecător din Oradea.

Nu uităm nici lucrările de mare ajutor în inter-

pretarea legii unificate a timbrului și legea chiriilor de dl *Corneliu Botez* consilier la Casație, toate lucrări cari au format la timp obiectul unor amănunțite recenzii în coloanele revistei noastre.

Incheiem această revistă, mulțumind tuturor acelor, cari prin articole și adnotări de sentințe dau concursul lor real „Ardealului Juridic” și grație cărora revista noastră a împlinit 7 ani de rodnică existență și pășește cu încredere în al 8-lea de apariție foarte regulată.

Ca singură publicație de unificare legislativă din presa română și cea mai veche revistă românească de drept din teritoriile alipite, ne-am bucurat totdeauna de o deosebită considerație din partea tuturor juriștilor, cari ne-au prețuit utilizând materialul nostru publicistic propice la deslegarea multor chestiuni la bară și în redactarea afător sentințe judecătorești.

Increderea o datorăm în mare parte, obiectivității cu care se discută în coloanele revistei diferitele chestiuni doctrinale sau de jurisprudențe, precum și rigorii cu care am păstrat acestei reviste caracterul de tribună deschisă tuturor ideilor de drept, jurisprudență și legislație, fără nicio preocupare de alt ordin.

Cu aceste sentimente, urând un an fericit tuturor celor ce ne ajută în scopurile justițiar românești ce urmărim, ne vedem mai departe de lucru. *V. M. D.*

Tot înainte

Infruntând necunoscutul și greutățile inerente, din nefericire, inițiativelor cari au de scop să promoveze cultura, „Ardealul Juridic” poate privi cu mândrie activitatea sa de până acum și poate nădăjdui, cu o justificată încredere, că obiectivul muncii și idealul său vor fi, în mod deplin, alinse.

Într'o vreme când conștiința socială se găsea în prada freneziei afacerilor și când religia câștigului nemuncit și a arivismului stăpânea o epocă, un magistrat dela Cluj, misionar distins al culturii juridice și ideii de Justiție, a avut laudabilul curaj ca, degajându-și sufletul din mediul moral al momentului, să pășească la organizarea unei publicațiuni, îndemnat de un idealism care nu putea îngădui altă speranță de răsplătă decât, doar, poate, aceea a decepțiunilor și a nemulțumirilor.

Existența acestei publicațiuni utile și dezvoltarea ei treptată, se confundă cu însăși organizarea magistraturii în Ardeal și cu așezarea acestei instituțiuni pe bazele morale și organice, cari fac, aslăzi dint'r'însa un factor de progres și de consolidare a Statului.

Gândirea juridică românească în Ardeal, avea, firește, nevoie de o tribună pentru manifestarea și afirmarea ei.

Această tribună a fost „Ardealul Juridic”.

În coloanele „Ardealului Juridic” au apărut numeroase articole de doctrină și s’au inserat importante hotărâri judecătorești, cari învederău munca magistraților pe terenul științei Dreptului și preocuparea statornică ca soluțiunea problemelor, supuse judecății lor, să fie cât mai apropiată de adevărul juridic.

Din acest punct de vedere, „Ardealul Juridic” a fost un admirabil stimulent pentru îndrumarea și dezvoltarea progresivă a activității judiciare.

Munca magistratului este în genere, o muncă anonimă și, deci, ingrată.

Marele public nu poate fi în măsură s’o cunoască și s’o aprecieze la justa ei valoare.

În multe hotărâri judecătorești, se găsesc pagini de adâncă gândire și o admirabilă elaborare a principiilor de drept.

Sforjarea aceasta intelectuală, nu dă, de obicei, judecătorului decât, satisfacțiunea abstractă a datoriei îndeplinite, deoarece ce nu este nimeni care să cerceteze arhivele judecătorești, spre a vedea și a-și da seama de aportul prețios, de colaborare intelectuală și morală a magistratului, la opera fundamentală a lămuririi problemelor de drept și la opera socială a întăririi sentimentului de încredere și respect în cuvântul Justiției.

Fără posibilitatea unei manifestări publice munca judiciară n’ar îngădui magistraților valoroși, să-și pună în evidență intelectualitatea și să învedereze că activitatea lor are o însemnătate, care trebuie apreciată în perspectiva largă a progresului juridic și utilității sociale.

Alături cu acest avantaj, adus muncii judiciare, „Ardealul Juridic” poate fi socotit ca un factor esențial, care a pregătit, zi cu zi, imensa operă a unificării legislative.

Marile chestiuni de drept, cari au reclamat o punere în concordanță cu legislațiunea vechiului Regat, au fost la timp semnalate și cu folos discutate.

În coloanele acestei reviste, legiuitorul de mâine va găsi tot materialul documentar trebuitor.

Într’o egală măsură, utilitatea acestei valoroase publicațiuni, s’a învederat în mod permanent și pentru practicienii Dreptului.

În lipsa unui tratat metodic, care să inchege și să analizeze construcțiunea juridică a dreptului Ardelesc, „Ardealul Juridic” a răspândit, cu profuziune, îndrumările și luminile sale, cari au contribuit să ajute munca interpreților și să-i orienteze în confuziunea doctrinală, inerentă unei situațiuni, ca aceea în care ne-am găsit imediat după unirea Ardealului cu vechiul Regat.

Făcând, din adâncul sufletului, cele mai bune urări de prosperitate pentru acei cari conduc și sus-

țin, cu munca lor devotată, această publicațiune, ne permitem a ne exprima o dorință și un indemn.

Ar fi desigur foarte nimerit și util și dorim ca grupul de muncitori intelectuali din jurul „Ardealului Juridic” să săvârșească această operă, ca toate articolele de doctrină, toate jurisprudențele răspândite în diversele numere ale revistei, cu deosebire acele relative la dreptul comercial și civil, să fie centralizate și sistematizate într’o lucrare de sinteză juridică, a cărei utilitate o simțim cu toții, acei care trăim și contribuim prin munca noastră la făurirea dreptului aplicat, jurisprudențial.

Sforjările și munca de până acum, ar culmina în această lucrare, căreia conștiința juridică românească i-ar păstra toată recunoștința și toată admirațiunea.

Traian Alexandrescu

MATERIAL PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

Neajunsurile metodice ale legii de procedură penală

(Urmare)

Locul dispozițiilor cuprinse în § 113 ar fi în mod logic la cap. VI care vorbește despre confirmarea mandatelor de arestare. Dar § 113 produce încă și o nedumerire grea. Anume la § 113 dispune legea *expressis verbis* că prelungirea arestului preventiv peste timp de 1 lună nu se poate face decât numai dacă există un interes pentru instrucțiune, adică pentru motive de siguranță publică nu se poate reconfirma mandatul de arestare. Urmarea logică este deci deoparte aceea că dacă instrucțiunea este terminată odată învinuitul nu se mai poate reține în arest în baza mandatului de arestare, ci trebuie să fie eliberat doar numai prin mandat de arestare se poate ordona deținerea resp. arestarea oarecuiva (§ 88, 93), iar de altă parte ar fi urmarea logică aceea că dacă nu mai există nici un interes pentru instrucțiune, că bănuitul să fie ținut în arest preventiv, de pildă în cazul când el a fost ascultat deja, a recunoscut în parte sau întru toate cele puse în sarcina lui și acuma rămâne încă numai să se câștige niște dosare sau documente sau să fie ascultați niște martori cari locuiesc departe și dela cari se așteaptă întregirea și întărirea celor mărturisite de bănuitul, bănuitul trebuie să fie eliberat chiar și dacă a săvârșit o infracțiune grea și când este sigur că lăsat în libertate va dosi-o și nu se va prezenta tribunalului pentru ca să fie judecat sau când este sigur că va mai săvârși încă alte infracțiuni. Oare aceasta a fost intenția legiuitorului că acela care a fost arestat pentru motive de siguranță publică să fie

eliberat după o lună chiar și dacă mai stau încă motivele arestării și acela care a fost arestat pentru interesul instrucției și împotriva căruia s'a dat ordonanța definitivă în timp de o lună să rămână la închisoare mai departe (§ 131 teza 2)?

Având în vedere acel postulat metodice al artei legiuirii ca mai întâiu să fie arătate normele cu caracter general și apoi dispozițiile speciale în cuprinsul acestor norme sau excepțiile dela norma generală, ar fi trebuit să stăie în fruntea normelor cuprinse în cap. VII despre libertatea provizorie norma cuprinsă în propoziția dintâiu a § 117, îndată după ea cele cuprinse în § 118, apoi cele cuprinse în 116 și apoi propoziția a doua a § 117. Locul dispozițiilor cuprinse în § 114 și 115 ar fi fost abea după dispozițiile amintite, doar starea de fapt arătată în § 114 pare să formeze un caz special al stării de fapt arătată în § 116 care la rândul său încă nu este altceva decât numai un caz special al stării de fapt arătată în propoziția primă a § 117. În ordinea în care sunt arătate de legiuitor se ivesc îndoeli grele dacă legiuitorul a înțeles starea de fapt specială arătată în § 114 ca una cuprinsă în starea de fapt mai largă arătată în § 115 sau dacă a înțeles-o ca una aparte pentru sine lângă aceea arătată în § 116 sau încă ca una care stă afară de starea de fapt generală cuprinsă în § 117. Doar el nu a arătat starea de fapt cuprinsă în 114 ca o urmare a celor cuprinse în 117, 116 ci încă înainte de ce ar fi declarat norma generală că în ori și ce materie se poate cere liberarea provizorie.

Dacă privim starea de fapt arătată la § 114 ca una care stă afară de starea de fapt generală arătată în § 117 se ivește întrebarea: cine este chemat să se declare asupra întrebării dacă există condițiile prevăzute de § 114 și dacă această declarație se face numai la cererea arestatului sau din oficiu? Afară de acestea se mai ivește când privim starea de fapt arătată în § 114 ca una care nu este cuprinsă în aceea arătată în § 117 încă întrebarea, dacă dreptul arătat în § 114 se poate exercita numai îndată după ce tribunalul s'a pronunțat conform § 97 sau și mai târziu în cursul procesului? Dacă înțelegem starea de fapt arătată în § 114 ca fiind cuprinsă în aceea arătată în § 117, însă ca una care stă lângă aceea arătată în § 116 ar urma situația curioasă că unul care a săvârșit o infracțiune ușoară așa cum este arătată în § 114 și nu cad sub prevederile § 115 să fie eliberat la cerere îndată după ce a fost confirmat mandatul de arestare, însă numai pe cauziune până când vagabondul și acela care a fost pedepsit anterior de multe ori, care a fugit sau a încercat să fugă, trebuie să fie lăsat în libertate îndată după ce a trecut o lună dacă până atunci nu s'a putut încheia instrucția. Nu cred că să fi fost aceasta intenția le-

giuitorului.

Afară de neajunsul, că este așezat în loc nepotrivit mai suferă încă § 114 și de alt neajuns. Anume nu este clar ce vrea să exprime fraza că prevenitul „va fi în drept” a obține libertatea provizorie. Doar și în cazurile prevăzute de § 116, 117 poate primi, adecă este în drept învinutul să primească libertatea provizorie. Este adevărat, că la cazurile prevăzute la § 116 și 117 nu arată legiuitorul în cari condiții se poate sau nu se poate acorda libertatea provizorie la cererea învinutului așa cum o arată la § 115, însă totuși „este în drept” învinutul să ceară și să primească libertatea provizorie. Sau vrea doar să exprime fraza de întrebare că punerea în libertate a învinutului este obligatorie dacă cazul lui întrunește toate condițiile arătate în § 114 și 115? Ce se va face însă în cazul acela dacă este bine întemeiată bănuiala, că învinutul care are locuință stabilă va fugi odată lăsat în libertate, lăsând cauziunea sau va zădărnici instrucția, nimicind corpurile delictelor ascunse sau anunșând martorii, doar cauziunea nu garantează decât aceea, că învinutul se va prezenta când va fi chemat. În ce se deosebește deci situația învinutului prevăzută de § 114 și 115 de aceea prevăzută în § 116 și 117? Iată încă o întrebare la care nu poți afla un răspuns hotărât.

Ce privește § 116 este foarte curioasă acea dispoziție ca ori care ar fi natura și cvantul pretențiunii formulate de partea civilă se va putea lăsa în libertate învinutul, ascultându-se întâmpinările formulate de partea civilă. Ce vrea să exprime legiuitorul cu aceasta? Doar nu aceea că atunci când pretențiile părții civile sunt mari în proporție cu puterile învinutului el trebuie să fie arestat. Legiuitorul a arătat la § 93 că nu natura și măsura pretențiilor părții civile sunt motive pentru ordonarea arestului preventiv; ci interesul instrucției și acela al siguranței publice. În felul acesta nu are nici un rost declarația din întrebare dacă nu acela să arate cât de șovăitoare și nehotărâtă a fost concepția legiuitorului despre scopul arestului preventiv și în general despre scopul procesului penal, să arate că legiuitorul încă nu a știut deosebi clar între procesul civil și între procesul penal și nici nu a avut o concepție hotărâtă despre scopul pedepsei. Sunt asemenea fără de rost acele dispoziții cari impun învinutului să se oblige în cererea pentru eliberare din arestul preventiv că se va prezenta la toate chemările autorității, doar învinutul este obligat în puterea legii să se prezinte la judecătorul de instrucție sau la instanța de judecată de câte ori este chemat; căci în caz contrar va fi adus cu sila așa încât, având în vedere că și în cazul eliberării lui din arestul preventiv rămâne în caz de neprezentare aducerea învinutului, este fără de rost dis-

poziția care impune învinutului declarația că se va prezenta la chemare doar ea nu schimbă întru nimic situația învinutului lăsat în libertate provizorie față de alți cari nu au fost arestați.

Dispozițiile cuprinse în § 117 împreună cu acelea cuprinse în § 116 încă produc o situație curioasă. Anume în cazul când învinutul cere eliberarea provizorie dela judecătorul de instrucție, acesta nu mai este în drept să-l elibereze așa cum o poate face în cazul prevăzut de § 116, când învinutul nu a cerut eliberarea provizorie chiar și dacă ar afla judecătorul de instrucție că cererea arestatului se poate împlini, ci trebuie să o înainteze camerei de consiliu a tribunalului care va asculta înainte de ce ar hotări asupra cererii ministerul public și pe învinuit și apărător fără ca să fie datoare să asculte de astă dată întâmpinările formulate de partea civilă. Abstrăgând dela împrejurarea că, camera de acuzare nu este înșirată între instanțele dela cari se poate cere eliberarea provizorie, că prin urmare libertatea provizorie nu se poate cere în orice stare a procesului, se impune întrebarea care este motivul logic al acestei deosebiri între cazul când învinutul cere eliberarea sa dela judecătorul de instrucție în cursul instrucției află în amândouă cazurile că nu mai există nici un interes pentru siguranțe publică sau pentru instrucție că învinutul să rămână la arest. Și pentru ce nu ascultă în cazul § 117 camera de consiliu și părerea judecătorului de instrucție doar aceste va ști-o mai bine dacă există un interes pentru instrucție că învinutul să rămâne în arest. Procurorul nu poate ști aceasta așa bine ca judecătorul de instrucție, care face instrucția nu numai asupra celor propuse de procuror ci eventual propriu motu și asupra altor întrebări. Și încă o întrebare:

Pentru ce nu este datoare Camera de consiliu să asculte partea civilă, dacă eliberarea provizorie a fost cerută în cursul instrucției; sau doar pentru cazul acesta nu se mai acceptează interesul părții civile așa ca în cazul când învinutul nu a cerut eliberarea, însă judecătorul de instrucție află că nu mai există nici un motiv pentru ținerea învinutului în arest preventiv? Ce rost are însă în cazul acesta acea dispoziție a § 137 teza 2 că partea civilă poate declara opoziție împotriva ordonanței date în cazul prevăzut de § 117 cu toate că nu au fost ascultate întâmpinările ei, dar ea nici nu știe nimic despre cererea învinutului și aceasta ordonanță, iar în cazul când au fost ascultate întâmpinările părții civile (§ 116) aceasta nu mai poate declara nici o opoziție împotriva ordonanței judecătorului de instrucție prin care acesta ordonă eliberarea învinutului din arestul preventiv cu toate că acesta nu a cerut-o.

Țin să accentuez, că la raționamentul arătat aici

am plecat dela presupunerea, că înțelesul noțiunii cameră de consiliu este acela arătat la § 97. Dacă plecăm însă dela concepția, că înțelesul noțiunii cameră de consiliu este altul, de pildă acela că în § 117 a înțeles legiuitorul sub cameră de consiliu camera în concret adică cei patru păreși între cari se consultă judecătorul cu sine însuși, se schimbă puțin situația în înțelesul acela, că dacă învinutul, cere în cursul instrucției eliberarea provizorie, este chemat judecătorul de instrucție să judece asupra cererii. Numai cât pentru cazul acesta rămâne apoi întrebarea care este camera de consiliu a tribunalului, cine va șede în ea, ca să asculte părțile și să se consulte cu sine judecând ori asupra cererii? Ori senatul format conform § 97? În felul acesta am ajunge acolo să dăm unui termen în cuprinsul unui articol două interpretări absolut deosebite. Nu cred, că se va afla jurist care să accepte această regulă de interpretare.

Dispozițiile cuprinse în § 120 combinate cu acelea cuprinse în § 136 și 227 pe cari le invoacă § 120 produc o situație absolut nehotărâtă. În § 120 dă legiuitorul judecătorului de instrucție și camerei de acuzare în caz de crimă dreptul să elibereze pe arestat din arestul preventiv dacă află că nu mai este de lipsă deținerea lui, iar la § dispuns legiuitorul că în caz de crimă mandatul de arestare sau de depunere ce s'a dat contra preventivului va conserva puterea executorie până ce se va statua de către Curtea de apel, vrea să zică aceasta că până ce va hotări Curtea de apel asupra apelului declarat împotriva sentinței instanței prime sau vrea să exprime termenul Curtea de apel de astă dată noțiunea cameră de acuzare? -- și la § 227 dispune legiuitorul că în cazul când Camera va pronunța punerea sub acuzațiune va da în contra lui o ordonanță de arestare.

Deoparte dă legiuitorul în § 120 judecătorului de instrucție resp. camerei de acuzare facultatea să țină în arest sau să elibereze pe învinuit, de altă parte ordonă în § 136 și îndeosebi în § 227 în mod imperativ menținerea în arest resp. arestarea învinutului. Care dintre aceste două dispoziții absolut contradictorii este aceea care exprimă intenția legiuitorului? Dispozițiile cuprinse în § 120 combinate cu § 136 s'ar putea interpreta încă în felul acela că judecătorul de instrucție este în drept să elibereze pe învinuit de sub mandatul de arestare cu toate că este de convingerea că, cazul se poate califica drept crimă, însă și în cazul acesta rămân dispozițiile § 227 care dispune în mod obligatoriu arestarea învinutului aflat în libertate pentru cazul că, Camera de acuzare acceptă punctul de vedere al judecătorului de instrucție și pune sub acuzare pe învinuit.

Dr Emil Rebreanu
Proc. Trib. Bistrița

(Va urma)

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

*Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal
și Înalta Curte de Casație*

Tribunale

Infracțiune comisă de un militar în funcțiune în complicitate cu civili pe teritoriul Transilvaniei. Art. I. Legea Spionajului din 1913. Art. 73, al. 6, Cod. Just. Militare. Legea Publ. în Mon. Of, No. 81 din 24 Aprilie 1924. Art. 5 C. P. Trans. Art. 72 C. D. Just. Militare. Decretul Cons. Dirigent Trans. No. 1/1919. Art. 137. Constituție. Art. 69 C. P. Trans. Art. 189 și 190 Cod. Just. Militare.

Elementul moral al crimei de trădare prev. de art. 142 c. p. Trans. constă în intențiunea agentului infractor de a se asocia sau veni în atingere direct sau indirect cu guvernul vreunei puteri străine spre a-l determina la un act dusmanos în contra Românelor, precum și în intențiunea aceluia care se silește să facă pe o putere străină a declara război în contra Românelor.

Delictului prevăzut de art. I. lege Spionajului din 1914 corespunde în codul penal aplicabil în Transilvania cu crimă de trădare prev. de art. 146, al. 2. c. p. Trans.

In fapt:

Acuzații M. B. și E. T. au favorizat cu intențiune pe autorul principal, plutonier I. T. în executarea crimei săvârșite ajutându-l ca să aducă în publicitate, să comunice unei autorități străine, serviciului de Spionaj al Armatei Ungare, acte secrete, relative la siguranța și interese ale armatei Române și anume informațiuni relative la planurile de operațiuni secrete ale Marelui Stat Major al Armatei Române, — importante, în a căror posesiune I. T. ajunsesse în virtutea funcțiunii și însărcinării speciale avute, dându-i ajutor ca să-și asigure beneficiul rezultat din infracțiune.

Infracțiunea imputată autorului principal I. T. și pentru care a fost judecat și condamnat de autoritatea militară separat potrivit disp. art. 73 al. 6 cod. just. militară și art. 13 leg. spionajului din 1913; a fost calificată în cadrul disp. art. 1 legea spionajului în timp de pace din 1913 extinsă împreună cu legile militare numai pentru militari prin legea publicată în M. Oficial Nr. 81 din 24 Aprilie 1924.

Contra complicilor s'a deschis acțiune publică prin actul de acuzare al Parchetului general C. Apel Brașov pentru complicitate la crimă de trădare prev. de art. 142 c. p. Trans. comb. cu art. 69 al. 2. c. p. Trans.

In drept:

Legea spionajului din 1913 deși de siguranța publică nu este extinsă pentru civili pe acest teritoriu al Transilvaniei unde s'a comis infracțiunea.

Dispozițiunile din codurile penale aplicabile pe teritoriul politic al României consacră principiul teritorialității, (art. 3 c. p. Român și art. 5 c. p. Trans), conform căruia infracțiunile comise pe un teritoriu unde își are aplicațiunea unul din aceste coduri penale sunt supuse imperiului sau absolut și urmează a fi reprimăte conform dispozițiilor sale, aplicațiunea legii penale teritoriale fiind obiectivă și referindu-se numai la actul delictuos.

Pentru Transilvania, prin decretul Nr. 1 din 24 Ianuarie 1919, dat de Consiliul Dirigent în virtutea decretului regal din 11 Decembrie 1918 s'a dispus că: „Legile, ordonanțele, etc. emanate înainte de 18 Octombrie nou 1918, rămân în interesul ordinii publice și pentru a se asigura continuitatea de drept, până la alta dispozițiune, în vigoare”.

Prin dispozițiunile Constituțiunii din 28 Martie 1925 normele din legiurile penale ale teritoriilor alipite sunt lasate în vigoare, — conform art. 137 — cari dispun:

Se vor revizui toate codicele și legile existente în diferitele părți ale statului român spre a se pune în armonie cu Constituțiunea de față și a asigura unitatea legislativă.

Până atunci ele rămân în vigoare.

Legea penală este expresiunea suveranității statului care fiind gardianul ordinii publice, exercita funcțiunea necesară a apărării sociale cu dreptul de a pedepsi.

Suveranitatea care se întinde pe întreg teritoriul politic al statului, cu dreptul de a se impune tuturor cari se găsesc pe acest teritoriu și cu obligațiunea de a-i apăra.

Legile penale din moment ce sunt expresiunea aceleiași suveranități deși contin norme penale deosebite pot funcționa fiecare în limitele stricte ale teritoriului juridic respectiv, astfel ca distincțiunea care se face de o parte din doctrina ca legea penală aplicabilă în Transilvania nu poate avea eficacitate asupra infracțiunilor săvârșite în Transilvania contra suveranității și integrității statului român (în speța referitor la infracțiunile prevăzute de Cod. penal Trans. C. II. cap. III.) pe motivul ca suveranitatea statului fiind una și indivizibilă nu poate fi reglementată și apărare după legile particulare ale fiecărei provincii cu legislație distinctă ci în mod mai unitar pentru statul întreg de o singură lege, aceea a statului român, aceasta lege fiind în raport organic cu Constituțiunea, nu este admisibilă.

Într'adevăr majoritatea doctrinei admite ca: „Un stat poate să-și ocrotească suveranitatea și interesele sale superioare cu norme și masuri represive diferite în raport cu cerințele, posibilitățile și condițiunile speciale ale diferitelor porțiuni din teritoriul său”.

Ca: „dacă statul poate edicta legi represive diferite, poate tot așa de bine să mențină o lege străină în cazul unei anexiuni de teritoriu, apropiinduși-o și naționalizând-o prin însăși faptul conservării ei, deci făcând-o să funcționeze ca și cum ar emana dela dânsul”.

Ca: „din moment ce puterea anexantă se substituie puterii dela care s'a desmembrat teritoriul, legile acestui teritoriu devin legi naționale.

Toate dispozițiunile ei devin legi naționale și fără excepțiune se vor considera ca emanand dela aceeași suveranitate ca și legea puterii anexante și astfel fiind vorba de legi naționale se vor aplica în chip strict teritorial, fără ca dispozițiunile uneia să împleteze asupra dispozițiilor celeilalte și fără ca ele să poate veni în conflict”.

În ceea ce privește argumentul cu care voește a se da un caracter de constituționalitate normelor penale privitoare la suveranitatea și interesele statului

susținându-se ca aceste norme ar fi în legătură cu ordinea constituțională.

„In afară de Constituțiune nu se pot concepe alte norme cari să albe valoarea și forța unor dispozițiuni constituționale dar cari să fie înscrise în legi ordinare cum ar fi codul penal și deci lăsate la latitudinea legiuitorului ordinar de a le modifica sau desființa cum și când îi va plăcea.

„Dispozițiunile din codul penal privitoare la suveranitatea și interesele statului sunt dispozițiuni de lege ordinară, ele pot fi modificate oricând de legiuitorul ordinar care adopta dispozițiuni diferite de ocrotire pentru fiecare din porțiunile teritoriului Statului”.

Astfel legiuitorul ordinar putea „sa edicteze pentru provinciile alipite măsuri diferite cu privire la suveranitatea sau să-și aproprie dispozițiunile de aceasta natură din legiurile teritoriilor alipite; ori întrucât aceste legiuri au fost menținute în întregime lor, fără nici o rezervă”, prin dispozițiunile art. 137 din Constituțiune, „implicit aceste dispozițiuni au fost apropiate”.

Având acestea în vedere să deduce consecința juridică ca legiurile provinciilor alipite și menținute prin Constituție, — în totalitatea lor, au aplicațiune strict teritorială pe porțiunea respectivă din teritoriul statului român și ca întrucât aplicațiunea legii penale teritoriale este obiectivă referindu-se numai la actul delictuos, infracțiunile săvârșite pe unul din aceste teritorii, de oricine, în afară de lege specială, se vor reprimă după legiuirea aceluia teritoriu.

Existența complicității legale este în funcțiune de existența întrunită a elementelor pe cari legea le determină și anume de a fi participat la un fapt principal pedepsibil, calificat crima sau delict, cu intențiune, acord de voință, în condițiunile prevăzute de lege.

În ce privește prima condițiune a unui fapt pedepsibil, complicitatea fiind un act de participație accesorie pentru a fi calificat drept complice trebuie să fi cooperat la o infracțiune care ca atare să fie prevăzută în normele aplicabile complicei, fiind suficientă perpetreața unui fapt care în mod obiectiv să fie crima sau delict și de care să țină actele de complicitate.

Între actele complicei și acest fapt principal stabilindu-se un raport de indivizibilitate, dar de o „indivizibilitate care leagă numai actele dar nu și pe indivizi”.

Complicitatea este posibilă la toate infracțiunile și la infracțiuni din acelea la cari autorul principal trebuie să albe anumite însușiri, condițiune personală, după cum în speța este militar.

Potrivit art. 5 c. p. Trans, crimele și delictetele săvârșite pe teritoriul Transilvaniei, fie de către cetățenii români sau de străini se pedepsesc conform dispozițiunilor acelei legi, excepțiunile cu privire la persoanele cari aparțin puterii armate fiind stabilite prin lege specială, care în prezent este codul justiției militare române extinsă pentru toate armata de pe întreg teritoriul politic al României prin legea din M. Oficial 81—1924,

ca astfel complicitii la asemenea infracțiuni urmează a fi pedepsiți după legea penală de drept comun aplicabilă lor din momentul ce o asemenea infracțiune există în dreptul comun sancționată penalicește.

Cu o asemenea rațiune sunt edicteate și dispo-

zițiunile art. 189 c. j. militare român care dispune că în cazurile prevăzute de art. 72 și 73 c. j. militare tribunalul competențe aplică militarilor și persoanelor asimilate cu militarii pedepsele pronunțate de legile militare și celorlalți pedepsele aplicate de legile ordinare afară numai dacă o dispozițiune expresă a legii ordona altfel, precum și art. 190 c. j. m. r.

Elementul moral al crimei de tradare prevăzută de art. 142 c. p. trans constă în intențiunea agentului infractor de a se asocia sau veni în atingere direct sau indirect cu guvernul vreunei puteri străine spre a-l determina la un act dușmanos în contra României, precum și în intențiunea aceluia care se silește să facă pe o putere străină a declara război în contra României.

Din împrejurările de fapt dovedite nu se stabilește în sarcină acuzatului principal intențiunea de a comunica acele acte, de a veni în contact cu statul străin, cu scopul de a determina statul străin la un act dușmanos sau să facă război României,

infracțiunea care i s'a imputat a fost aceea că a adus în publicitate, a comunicat unei autorități străine, serviciului de spionaj al armatei ungare, acte, secrete, relativ la siguranța și interesele armatei Române și anume informațiuni relative la planurile de operațiuni secrete ale Marelui Stat Major al Armatei Române, acte în a căror posesiune ajunsese în virtutea funcțiunii și însărcinării speciale avute, încadrată în textul art. 1 leg. spionajului în timp de pace din 1913.

Aceasta infracțiune corespunde art. 146 c. p. Trans. al 2.

Tradarea în general, este orice infracțiune pe care o comite cineva printr'un act de infidelitate în scopul de a periclita siguranța externă a statului,

astfel acela care în baza funcțiunii sale sau unei delegațiuni speciale ajunge la cunoștința unui secret și îl comunică unui guvern străin, însă cu scopul de a ajunge la cunoștința înamicului, sau da publicității acel secret comite tradarea calificată de art. 146 al. 2 c. p. Trans.

Prin comunicarea actelor de autorul principal agentului de spionaj al armatei ungare, nu se învederează ca acesta a avut intențiunea de a o face cu scopul de a ajunge la cunoștința înamicului deoarece din acel moment fiind în raporturi de pace cu Statul Ungar acesta nu poate fi considerat de înamic.

A da, un secret publicității însemnează comunicarea lui unei persoane care nu e în drept a avea cunoștința de el și care pe de altă parte nu e obligat a păstră secretul.

Prin aceasta se stabilește ca faptul imputat autorului principal întrunește elementele unei infracțiuni sancționate de codul penal din Trans,

a crimei prevăzute de art. 146 al 2 c. p. Trans., și ca acuzații E. T. și M. B. complici au avut intenșiunea de a coopera la aceasta crimă, cunoscând criminalitatea actului la cari s'au asociat și voiud să aducă ajutorul lor acuzatului principal în comiterea infracțiunii și ca să-și asigure beneficiul rezultat din infracțiune,

cooperare care astfel întrunește condițiunile definite de lege. (Tribunalul Sibiu S. I. Sentința No. 1389—1927, din 31 Octombrie 1927. Judecător redactor Vasile F. Petrescu.)

Vânzarea unui imobil din moștenirea ce se nădăjduște, dela o terța persoană în timpul vieții acesteia. Convențiune nula. Art. 879. C. C. A. În fapt: În speța este vorba de vânzarea contractuală de părți în deplină cunoștința de cauza a unui imobil care în momentul vânzării nu era în proprietatea vânzătorului, și care face parte din moștenirea ce se nădăjduia dela o terța persoană, ce trăia în momentul când acest contract de vânzare a intervenit.

În drept: Potrivit disp. art. 879 p. 4 c. c. a., dacă moștenirea sau legatul ce se nădăjduște dela o terța persoană se înstrăinează în timpul vieții acestuia, printr'un act încheiat între persoane străine de aceasta succesiune, contractul de înstrăinare este nul, indiferent dacă înstrăinarea a fost cu titlu gratuit sau oneros.

Chiar dacă aceasta transmisiune nu privea o moștenire sau legat ce se nădăjduia dela o terța persoană, transmisiune făcută în timpul vieții acesteia ci numai un imobil prnrietatea unui terțiu, și în acest caz, dacă părțile au contractat în deplină cunoștința de cauză, operațiunea constituie un contraț care obligă pe vânzător la un „facere“ și care în caz de neexecutare se schimbă în obligațiune de daune interese.

În orice caz vânzarea lucrului altuia rămâne pentru terțul proprietar: „res între alios acta“ (Tribunalul Sibiu S. I. Sentința Nr. 1229—1925 din 2 Martie 1927, Redactor V. Petrescu, jude unic).

Curtea de Casație

Convenție. Condițiuni. Motivarea instanțelor de fond. (Art. 270 pr. civilă ung.) — Moneta. Cursul coroanelor. Convenție specială între părți. (Ordonanța 290370/1920 a resortului de interne, Cluj.)

Stabilirea în fapt a condițiilor în cari se încheie o convenție este lăsată, conj. art. 270 pr. civ., în căderea instanțelor de fond cari sunt obligate să arate toate motivele pe cari își întemeiază hotărârea adusă.

În cazul unei convențiuni speciale a părților, nu se aplică dispozițiunile legii din 1920 pentru retragerea din circulație a rublelor și coroanelor, lege care fixa cursul coroanei la 1 leu—2 coroane, deoarece această lege nu se ocupă decât de rolul Statului în privința retragerii din circulație a coroanelor și rublelor, fără a viza în dispozițiunile ei și raporturile dintre particulari.

Curtea: Asupra cererii de revizuire.

„Greșită stabilire a stărei de fapt. Violarea art. 346, 347 și 390 c. com.

Fapt este însă, că la data de 29 Septembrie 1920, părâta a preluat marfa comandată în întreaga calitate a ei, fără nici o excepțiune.

În schimb ni se afirmă, că marfa mi s'ar fi pus la dispoziție pentru că era desinfectată. Ori, dacă în fapt această calitate ar fi fost o calitate contractuală și necesară a mărfii, apoi această lipsă calitativă se putea observa și constata imediat cu ocazia preluării, — când ar fi putut ca să facă această excepție și să pună marfa la dispoziția mea, din acest motiv conform art. 346 și 347 din codul comercial maghiar. Din scrisoarea dela 22,9—920, rezultă în schimb, că această excepționare imediată și punerea la dispoziție nu s'a făcut; prin urmare marfa este a se considera ca fiind fără excepție primită tot în sensul art. 346, al. 2 din codul comercial maghiar.

Scrisoarea cu data de 27 Septembrie 1920 nu dovedește nimic altceva decât că am convenit ca pentru desinfectarea mărfii ce urma ca să o facă părâta — să se scadă din pretențiunea mea suma de 5000 cor.; această convenție s'a făcut însă ulterior și pe cale de transacțiune deosebită fără nici o referire la contravențiunea originală de vânzare. Deci aceasta nu dovedește de loc că eu aș fi avut obligațiunea contractuală din capul locului de a preda marfa în stare desinfectată.

Onor. Curtea de apel însă din punerea la dispoziție nelegală a mărfii mai deduce și o posesiune de jure a mea.

Ori, această concluziune juridică este greșită deoarece art. 309 din codul civil austriac enunță categoric, că detentorul unui lucru devine posesorul aceluia, când are voință de a-l păstra ca al său. Ori, eu în realitate nici nu aveam marfa în dețințiunea mea — întrucât ea se găsea la părâta — iar de altă parte nici nu aveam de loc intențiunea ca să dețin marfa ca a mea, deoarece am refuzat primirea punerii la dispoziție.

În general punerea la dispoziție a mărfii nu creiază o posesiune decât numai în cazul când această punere la dispoziție a fost acceptată. Cu atât mai puțin se putea creia situația mea de posesor în speță, unde după cum rezultă din cele precedente, punerea la dispoziție s'a făcut în mod contrar legii, iar eu am acceptat-o. Consecința acestui fapt este că posesiunea de jure, punctul de plecare al onor. Curții de apel, este o creațiune juridică făcută contrar legii și cu violarea art. 309 din codul civil austriac.

În ce privește ordonanța 290.370 a Ministerului de interne, secretariatul general din Cluj, care fixează schimbul coroanei la 1 leu—350 coroane, aceasta nu-și poate găsi nici o aplicare, ea neavând nici o stare de fapt și nici un motiv de drept în urma cărora să poată fi aplicată, deoarece legea pentru retragerea coroanelor declarând că coroanele nu mai au nici o putere liberatorie, stabilește cursul leului în raport de 1:2 coroane. Singur raportul acesta este raportul legal, deoarece ordonanța fiind ulterioară legii și stabilind fără nici un motiv legal raportul dintre leu și coroană la 1:3.50, ea este contrară legii și ca urmare nu poate găsi nici o aplicare, fiind un principiu general de drept că o ordonanță nu poate deroga legii. Or, Curtea de apel a violat deci și acest principiu general de drept când a dat loc aplicării unei ordonanțe care este nelegală.

Având în vedere că instanța de apel examinând actele dela dosar, precum și toate obiecțiunile și susținerile părților consemnate în scriptele lor pregătitoare, precum și în procesele verbale de ședință, constată în fapt în mod neîndoios, că intimata — părâta — acceptând la 19 Iulie 1920 o ofertă pe care recurentul — reclamant — i-o făcuse la 30 Aprilie 1920 pentru furnitura unei cantități de 6127 kgr. până pe 122.540 cor. și recurentul predând în urma acceptării la 22 Septembrie din acelaș an, cantitatea de până arătată, intimata i-a refuzat primirea ei pe motivul că marfa nefiind desinfectată, nu corespundea în totul condițiilor în care oferta fusese acceptată; că în urma acestui fapt, marfa nefiind ridicată de

recurent din magazinele inlimatei, unde fusese adusă pentru predare, a rămas și mai departe în posesiunea recurentului vânzător, până la data de 27 Septembrie, când recurentul primind să îndeplinească și ultima condițiune a desinfecției mărfii, a acceptat reducerea prețului dela 122.540 la 117.540 cor., întrucât această operațiune a desinfecției fiindu-i făcută de către însăși intimată în atelierile sale speciale, pentru suma de 5000 cor., a trebuit să fie scăzută din prețul inițial de 122.540 cor.

Considerând că în celace privește modalitatea plății, Curtea de apel examinând și această chestiune și constatând în fapt că inlimatea, Direcțiunea regională C. F. R. din Cluj, asemnând recurentului prețul de 39.180 lei — socotind suma de 117.540 cor. în proporția de un leu la 3 coroane — motivează că intimata achitând recurentului prețul de 39.180 lei în proporția de un leu 3.50 coroane cât se găsea deja fixat prin ordonanța Ministerului de interne Cluj No. 290.370 din 1920, la data încheerii convențiunii din 27 Septembrie 1920, pentru toate mărfurile de pe piață, recurentul nu se poate plânga de un asemenea schimb spre a cere vre o diferență, întrucât cursul coroanei fixat prin ordonanța menționată privind toate transacțiunile referitoare la mărfuri și alimente deci și acela dintre ea și recurent, iar acest fapt fiind bine cunoscut recurentului deja dinainte de încheierea convențiunii, recurentul în caz de neplată nu ar fi putut să ceară prețul decât pe cursul de 1 leu 3.50 coroane fixat de ordonanța Internelor din Cluj, adică pe un curs mai defavorabil, pe care de asemenea l-ar fi obținut și în cazul dacă el ar fi vândut această marfă nu Direcțiunii regionale C. F.

Considerând că stabilirea în fapt a condițiilor în care se încheie o convențiune este lăsată conform art. 270 proc. civ. în căderea instanțelor de fond cari sunt tinute să arate toate motivele pe cari își întemeiază hotărârea adusă;

Că, în speță, întrucât Curtea de apel a apreciat toate dovezile produse de părți și pentru stabilirea stărei de fapt și-a motivat suficient hotărârea adusă, a satisfăcut obligațiunea impusă de art. 270 proc. civ. și deci motivul privitor la violarea art. 346, 347 și 309 c. com., bazat pe greșită stabilire a faptelor, este neîntemeiat.

Având în vedere că nici motivul referitor la inaplicabilitatea ordonanței rezortului internelor din Cluj cu No. 290.370—920 nu este fondat, întrucât în speță, fiind vorba de o convenție a părților nu se poate aplica în cauză dispozițiunile legii din 1920, pentru retragerea din circulație a rublelor și coroanelor, cari fixează cursul coroanei de 1 leu 2 coroane, deoarece această lege nu se ocupă decât de rolul Statului în privința retragerii din circulațiune a coroanelor și rublelor, fără a viza în dispozițiunile ei și raporturile dintre particulari.

Pentru aceste motive respinge. (Deciziunea No. 525 din 27 Mai 1926 Cas. III.)

...

Contravențiuni. — Contencios administrativ. — Condamnațiuni date de autorități administrative pe baza unor legi speciale. — Legea de exploatare P. T. T. — Acte administrative de autoritate? — Contestări la instanțele judecătorești ordinare. (Art. 1

legea contenciosului administrativ; art. 29 legea de urmărire.)

Decisiunile de condamnățiuni date de autorități administrative pe baza unor legi speciale, — în speță legea de exploatare P. T. T. — nu pot fi considerate de acte administrative de autoritate, ci sunt acte de jurisdicțiune cu caracter penal, împotriva cărora legea de urmărire prevede calea contestației la instanțele judecătorești ordinare. Curtea: Asupra motivului de casare prin care Direcțiunea poștelor, telegrafelor și telefoanelor atacă ca ilegală și dată fără competență deciziunea prin care Curtea de apel — ca instanță de contencios administrativ — a admis cererea intimatului Csete Béla și a anulat deciziunea zisei direcțiuni, prin care numitul fusese condamnat la 1000 lei amendă ca contravenient la legea de exploatare a P. T. T. deși această deciziune — susține recurenta — nu putea fi atacată decât pe calea contestațiunii la urmărire;

Având în vedere că atunci când legi speciale dau în căderea unei autorități administrative dreptul de a constata contravențiunile la lege și de a aplica amenzi împotriva contravenienților, deciziunile de condamnățiuni date în asemenea cazuri nu pot fi considerate ca acte administrative de autoritate în sensul art. 1 și urm. din legea contenciosului administrativ, ci sunt acte de jurisdicțiune cu caracter respectiv, penal, împotriva cărora legea de urmărire (art. 29) prevede calea contestațiunii la instanțele judecătorești ordinare;

Că, așa fiind, Curtea de apel în speță numai cu greșita aplicare a art. 1 și din legea contenciosului administrativ și cu violarea art. 19 din legea de urmărire s'a putut declara competente să judece cererea intimatului și să anuleze deciziunea prin care acesta a fost condamnat la amendă potrivit art. 1, 99 și 180 din legea de exploatare a poștelor telegrafelor și telefoanelor;

Că dar motivul de casare este întemeiat și deciziunea Curții de apel urmează a fi casată.

În fond: Având în vedere că deciziunea dată de Direcțiunea P. T. T. fiind atacabilă după cum s'a erătat mai sus, numai pe calea contestațiunii la urmărire, cercrea în contencios administrativ lizând la anuirea ei, este inadmisibilă și urmează a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive admite recursul. (Dec. 425—1927, Cas. III.)

...

Recurs. Materii administrative. Camisii disciplinare. Hotărâri. Se pot ataca cu recurs în casafie? (Art. 173, 174, 177 legea de organizare judecătorească 1925; art. 103 din Constituție).

Hotărârile comisiunilor disciplinare sunt definitive și nesuscetibile de recurs la Curtea de Casafie conform art. 103 din Constituție, deoarece acest text presupune un conflict de interese în care s'a angajat un litigiu asupra cărui a interpenit o hotărâre dată de o instanță judecătorească. Curtea: Asupra inadmisibilității recursului de față;

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, Comisiunea disciplinară de pe lângă Curtea de Apel Cluj, întemeindu-se pe dispozițiune art. 137 punctul 3 din actuala lege de organizare judecătorească,

rească și pe art. 174 punctul 3 și 177 din aceeași lege, a condamnat pe recurent, Friederich Petersberger judecător, la pedeapsa eliminării pe timp de 2 ani dela înaintare;

Având în vedere că intimatul, invocând inadmisibilitatea recursului de față, se sprijină pe dispozițiunile legii de organizare judecătorească iar recurentul susținând că, dimpotrivă recursul ar fi admisibil, se sprijină pe art. 103 din actuala Constituție.

Considerând că judecata disciplinară în contra magistraților se face de Comisiunile speciale instituite prin legea de organizare judecătorească iar hotărârile acestor Comisiuni sunt susceptibile de a fi reformate numai prin căile de atac indicate de această lege.

Că printre aceste căi de atac nu este admis și recursul la Inalta Curte de Casație.

Considerând că principiul prevăzut de art. 103 din actuala Constituție, că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional, presupune un conflict de interese în care s'a angajat un litigiu asupra căruia a intervenit o hotărâre dată de o instanță judecătorească, ceea ce rezultă din faptul că textul de mai sus este așezat sub capitolul „despre pătura judecătorească” care se ocupă de proces de natură civilă sau penală.

Că, în specie, este vorba de o decizie disciplinară dată de o Comisiune specială instituită prin legea de organizare judecătorească la care Constituțiunea, precum s'a arătat, nu s'a referit și care nu poate fi atacată decât pe căile indicate de această lege.

Că, astfel fiind, recursul de față este inadmisibil, și, de aceea, urmează să fie respins ca atare.

Pentru aceste motive respinge recursul ca inadmisibil (D. Nr. 1669 din 1927 Cas 1).

Fals. — Agent silvic. — Proces verbal. — Contravenție silvica. — Forma redactării procesului verbal. — Martori asistenți. — Dacă martorii asistenți trebuie să cunoască faptul consemnat în procesul verbal de agentul silvic. — Soluție negativă. (Art. 78 al. 2 cod. silvic.) Nu a comis delictul de fals în acte publice prevăzut de art. 124 c. pen., agentul silvic care dresând un proces verbal pentru constatarea unei contravențiuni silvice, a luat ca martori, asistenți și semnatari ai procesului verbal, persoane care nu au văzut și cunoscut nici odată faptul consemnat de agent în procesul verbal. Potrivit art. 78 al. 2 cod. silvic simplul act dresat de agentul silvic are putere deplin probatorie în justiție, fiind cu totul indiferent dacă martorii au sau cunoștință de existența infracțiunii silvice consemnate. (Dec. Nr. 1857—927 Cas. II.)

Magistrați. — Responsabilitate conform legii VIII—871. în vigoare în Transilvania. Termenul de prescripție de un an pentru acțiunile în daune intentate magistraților. — De când curge acest termen. — Responsabilitatea ministerului justiției pentru fapta daunatoare a magistratului. (Art. 66 și 74 din legea VIII—1871). Acțiunile în daune în contra magistraților se prescriu, conform art. 74 legea VIII—1871, în termen de un an dela data săvârșirii faptei daunătoare. Dar sub data săvârșirii este a se înțelege data când s'a constatat că fapta magistratului

e daunătoare. Orice altă interpretare ar face, în cazuri cum e cel din speță — când existența faptei daunătoare se constată abia după trecerea termenului de un an dela comiterea ei, — ca partea păgubită să nu-și mai poată exercita dreptul său la desdăunare conf. legii VIII—1871.

Conform art. 66 și 73 din legea VIII—1871. statul (Ministerul justiției) răspunde pentru daunele cauzate prin fapta sau omisiunea magistratului în exercițiul funcțiunei sale numai atunci când magistratul a comis infracțiunea de delapidare, iar în toate celelalte cazuri răspunderea cade numai asupra magistratului. (Dec. Nr. 1595—927 Cas. I.)

Contribuțiuni Directe. Scutiri. Impozit global Neconstituționalitate. (Art. 1 al 7, art. 55 și 130 leg. contrib. directe 1923, art. 17 și 20 al. 3 Constituție art. 2 cod. civ.) a) Scutirile de impozit acordate prin diferite legi de emisiune a împrumuturilor de stat, se referă numai la impozitele obiective, cum e impozitul global.

b) Neretroactivitatea legilor nu este un principiu constituțional, iar drepturile câștigate prevăzute în art. 20 al. 3 din Constituție se referă numai la cazurile prevăzute în aliniatele precedente ale art. 20, căile de comunicație, spațiul atmosferic, apele navigabile și flotabile. Drepturile câștigate nu constituiesc un principiu general constituțional.

c) În materie de impozite cetățenii n'au un drept câștigat, ci numai obligații, în sensul că legiuitorul regulează contribuțiunile după cum crede că reclamă interesul general al societății al cărui reprezentant este și poate să revină asupra unei scutiri acordată anterior fără ca contribuabilul să i poată opune un drept dobândit, întrucât interesul general primează interesul individual. (Dec. N. 47—927 Cas. Secții Unite).

Funcționar. Reprimirea în serviciu în urma achitării de faptul penal imputat. Funcționar judecătoresc. Aprecierea suverană a comisiei de disciplină. (Art. 11. reg. Statut. funcț. publici. Hotărârea disciplinare. Aulze? Pot fi atacate cu recurs în Casație? (Art. 130 Constituție). Comisiile de disciplină facultate de a decide dacă funcționarul împotriva cărui s'a deschis acțiune publică pentru un fapt penal, mai poate fi reprimat sau nu în funcțiune, indiferent dacă el a fost absolvit sau achitat de fapta săvârșită. Comisiile de disciplină dau adevărate hotărâri, iar nu simple avize. Aceste hotărâri pot fi atacate cu recurs în Casație, conf. art. 103 din Constituție, Asupra incidentului inadmisibilități recursului, ridicat de Ministerul justiției, că întrucât în speță este vorba de un aviz al Comisiunii de disciplină, iar nu de o hotărâre a acestei comisii, acest aviz având un caracter consultativ, poate fi atacat cu recurs în baza art. 103 din Constituție.

Având în vedere că prin art. 103 din Constituție prevăzându-se că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional, se stabilește principiul că partea vătămată prin vre-un act al unei autorități, poate ataca cu recurs acel act, care până atunci nu era susceptibil de nici una din căile de atac prevăzute de legile ordinare sau speciale;

Că, astfel fiind, și întrucât în speță actul Comi-

siei de disciplină, atacat cu recurs, nu este un aviz, ci este o hotărâre dată de Comisia de disciplină ca o instanță de judecată instituită conf. art. 60 din legea pentru statului funcționarilor publici, hotărârea ei conform principiului arătat este susceptibilă de recurs, așa că incidentul este neintemeiat;

In fond: Având în vedere că recurentul prin motivul de recurs susține că Comisia de disciplină cu violarea art. 112 din regulamentul legii pentru statului funcționarilor publici i-a respins cererea de reintegrare, deși a fost absolvit prin sentința Tribunalului Ilfov, secția III-a No. 2877-926, de faptul imputat.

Considerând că prin deciziunea atacată cu recurs Comisia de disciplină a respins cererea recurentului de a fi reintegrat, pe considerațiunea că deși a fost absolvit de Tribunal, însă faptul că a primit o sumă de bani pentru săvârșirea unui act fals, care din împrejurări independente de voința sa n'a fost îndeplinit, din punc de vedere al corectitudinii cerută unui funcționar judecătoresc, acest fapt îl face nedemn de a fi reprimat în serviciu.

Având în vedere că, potrivit art. 112, când un funcționar contra căruia s'a deschis acțiune publică, va fi absolvit, cazul va fi adus înaintea Comisiei de disciplină, care se va pronunța dacă funcționarul poate sau nu fi reprimat. Prin acest text de lege lăsat în totul la facultatea Comisiei de disciplină de a decide, dacă funcționarul respectiv poate fi reprimat sau nu în funcțiune, indiferent dacă a fost absolvit ori achilat, astfel că în speță Comisia de disciplină apreciind împrejurările în care a fost comis faptul, de care recurentul a fost absolvit, a uzat de dreptul său de apreciere conferit prin suszitul text; așa că recursul fiind neintemeiat urmează a fi respins;

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul. (Dec. No. 554 din 1927 Cas. III.)

Revendicare. — Intabulare. — Cartea funduară, — Proprietate. — Transmisiune. — Condițiuni. (Art. 431 c. c. a.) Conform paragrafului 431 c. c. a., dreptul de proprietate asupra imobilelor se dobândește prin intabularea în cărțile funduare. Pentru ca o astfel de dobândire a proprietății să fie valabilă și perfectă e necesară întrunirea a trei condițiuni și anume: 1. existența unui titlu; 2. să fie dată proprietatea funciară a autorului; 3. să fie îndeplinite formalitățile cerute de lege. Proprietatea dobândită cu respectarea acestor condițiuni rămâne bine dobândită, chiar dacă proprietatea funciară a autorului ar fi fost viciată și nu se poate ataca decât dovedindu-se că cumpărătorul a fost de rea credință. (No. 1682-927, Cas I.)

Cheltueli de judecată. — Inadmisibilitatea recursului în Casație. (Art. 521 proc. civ. Ardeal.) Conform procedurii civile din Ardeal, nu se pot ataca în Casația hotărârile date de instanțele de apel, privitoare la cheltuelile de judecată, decât numai când în petiția de recurs se dezvoltă și alte motive de casare. Curtea: Asupra motivului de recurs, prin care recurenta Banca Chrissoveloni, sucursala din Sibiu, susține că instanța de apel a stabilit exagerat cheltuelile de judecată cuvenite intimaiților la suma de 2600 lei, întru cât în speță importanța afacerii liti-

gioase fiind cu totul redusă, cheltuelile de judecată trebuiau stabilite la o sumă cu mult mai mică de cât cea fixată de Curtea de apel.

Având în vedere că art. 521 din procedura civilă în Ardeal prevede că în contra hotărârilor instanțelor de apel nu există dreptul de recurs în Casație, dacă prin petiția de recurs se atacă numai partea privitoare la cheltueli de judecată.

Considerând că, chiar dacă în conformitate cu art. 103 din Constituție, recursul ar fi admisibil, încă și în acest caz el urmează în fond, a fi respins ca neintemeiat, întrucât Curtea de apelul apreciind cheltuelile de judecată, le-a fixat în mod just la suma totală de 2600 lei, deoarece a avut deopotrivă în vedere, atât substratul procesului cât și importanța afacerii litigioase și serviciul efectiv prestat de avocat.

Că deci motivul de recurs, chiar fiind în principiu admisibil, este neintemeiat în fond și urmează a fi respins.

Respinge recursul. (No. 15-927 Cas. III.)

Revizuirea hotărârilor. Hotărâri ale Casației. Inadmisibilitate. Hotărârile date de Inalta Curte de Casație, ca instanță de casare, nu sunt supuse revizuirii.

Curtea: Asupra incidentului de inadmisibilitatea cererii de revizuire, făcută de Ioan Weger, pentru revizuirea deciziunii acestei Inalte Curți de Casație s. III, cu No. 578/926, prin care s'a respins ca inadmisibil recursul făcut contra deciziei cu No. 3063 din 1926, dată de Ministerul de finanțe.

Având în vedere că după noua lege organică a Inaltei Curți, sub imperiul căreia s'a pronunțat decizia No. 898/926, în contra hotărârilor Curții de Casație, nu e admisibilă revizuirea.

Considerând că deși după vechea lege a Curții de Casație, hotărârile date de această Inaltă instanță în materie de contencios administrativ, erau supuse revizuirii, totuși întrucât în speță, este vorba de revizuirea unei hotărâri dată de Curtea de Casație, sub regimul noii legi, ca instanță de casare, când această Inaltă Curte nu mai judecă în fond, cererea de revizuire este inadmisibilă și urmează a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive respinge cererea de reînnoire. (Deciziunea No. 188 din 19 Februarie 1927, Cas. III.)

Registre comerciale. Prezentarea lor la viza. Circulara 69291/1924 a Ministerului de Justiție e ilegală. (Art. 27 c. com.) Art. 27 cod. com. prevede precis că la finele fiecărui an comerciantul va prezenta pentru viză, la Tribunal sau Judecătoria de ocol, registrele pe cari este obligat de lege să le aibă, fără nici o altă obligațiune, afară de bilanșul și complul de profit și pierdere cerute ilegal de circulara 69291 din 1924 a Ministerului de Justiție.

Având în vedere că deși scopul urmărit de circulara ministerială amintită este de a preveni eventualele fraude în constatarea și determinarea impunerilor ce au la baza lor ca mijloace de probațiune registrele comerciale, totuși o asemenea circulară nu poate să adauge nimic legii, singur puterei legiuitoare revenindu-i dreptul de a repara eventualele ei

lacune; astfel fiind, recursul fiind fondat câtă a fi admis.

Prin admiterea acestui motiv de recurs celelalte ne mai prezentând nici un interes nu se mai discută;

Pentru aceste motive, admite recursul. (Deciziunea No. 381 1927 Cas. III.)

• • •

Expropriere Ardeal. Fixarea prețului. Maximum. (Art. 50 legea agrară, Ardeal).

Conform legii agrare din Transilvania, prețul terenurilor expropriate se fixează pe jugăre cadastrale, pe categorii și calități de pământ; el se determină cu orice elemente de apreciere și anume prețul de vânzare al pământului în localitate și în vecinătate în anul 1913, prețul de arendare în regiune capitalizat cu 5%. În nici un caz însă prețul nu va trece peste prețul pământului din anul 1913. Curtea: Asupra motivul de casare:

„Violarea art. 50 din legea agrară pentru Transilvania. Conform acestui articol prețul de expropriere trebuie să fie maximum prețul din 1913, fixat după datele pe care le adună Comisiunile de expropriere, adică elemente de apreciere sprijinite pe datele exacte din 1913;

Curtea de fond deși a avut un element de apreciere indubitabil, adică însuși contractul de vindere-cumpărare a moșiei, a admis și fixat prețul opinat de experți care este cu mult mai mare decât prețul fixat de Comisiunile de expropriere.

În adevăr Comisiunea de expropriere constată că moșia a fost cumpărată în 1918, cu preț total de 1.400.000 lei pentru teren și clădiri. În urma expropriării s'a lăsat proprietarului castelul, clădirile și 49 jugăre intravilane și grădini evaluând acestea la cel puțin 500.000 lei, s'ar fi convenit proprietarului drept preț suma de lei 900.000 din care ar urma să se scadă urcarea de preț din 1913, la 1918, cel puțin 10 la sută.

Prețul fixat de comisiunea județeană întrece cu mult evaluarea noastră. Totuși Curtea de apel a depășit aceste prețuri în proporții care violează art. 50 deoarece în loc de 400 lei prețul unui jugăr arător. Curtea fixează lei 2900—1700—1100 după calitate; prețul unui jugăr fâneajă dela 500 lei este urcat la 1500; prețul unui jugăr pășune dela 400 lei este fixat la 1100, iar prețul unui jugăr neproductiv a fost fixat la 1000 lei care întrece chiar valoarea actuală. Prețul total acordat de Curtea de apel este de lei 3.400.000 în loc de 700.000 lei, acordat de Comisiunile de expropriere.

Având în vedere că aprecierea Curții pe baza expertizei este în mod evident în contradicție cu dispozițiile art. 50 și fățiș contrazisă de însuși actul de cumpărare al moșiei, suntem de părere că recursul trebuie admis și anulându-se deciziunea Nr. 427/923 din 4 Martie 1926 a Curții de apel Oradea-Mare să se mențină prețuirea făcută de Comisiunile de expropriere“.

Având în vedere deciziunea supusă recursului prin care Curtea de Apel Oradea-Mare a fixat prețul pământului expropriat din moșia intimatului Barany Ștefan, din com. Mediaș, pe baza elementelor adunate de Comisiunea județeană de expropriere Satu-Mare, precum și prețul de vânzare al pământului în localitate și vecinătate în anii 1908—1913 stabilit în

urma unei expertize ordonată de Curte;

Considerând că după dispozițiile art. 50 din legea pentru reforma agrară în Transilvania, prețul terenurilor expropriate se fixează pe jugăre cadastrale, pe categorii și calități de pământ; că el se determină în orice elemente de apreciere și anume prețul de vânzare al pământului în localitate și în vecinătate în anul 1913; prețul de arendare în regiune, capitalizat cu 5%; că în nici un caz însă prețul nu va trece peste prețul din anul 1913.

Considerând că legea prevăzând ca maximum al prețului terenurilor expropriate, prețul pământului din 1913, prețul cu care a fost cumpărată moșia în 1918, adică la o altă epocă de cât cea prevăzută în lege, nu putea obliga comisiunea, așa că odată ce s'a stabilit prețul de vânzare al pământurilor în localitate în anul 1913. Curtea de Apel, acordând intimatului o sumă ce nu depășește acest preț, n'a motivul de casare este neintemeiat.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul. (Dec. Nr. 23—927 Cas. S. U.)

• • •

Bilanș. — Obligațiunile împrumutului de război austro-ungar. Valoarea lor de circulație. Cum se trec în bilanșul întreprinderilor. (Art. 188 Tratatul dela Trianon; art. 199 pt. II c. com.)

Obligațiunile împrumutului de război austro-ungar nu au nici o valoare de circulație pe teritoriul Statului român.

„Aceste titluri, având un anumit curs, se trec în bilanșurile societăților cel mult la cursul ce au în ultima zi a anului de exercițiu al întreprinderii, iar nu după valoarea lor nominală, respectiv valoarea de procurare, căci în acest caz, bilanșul nu ar oferi o oglindă fidelă a situației întreprinderii.

Curtea: Asupra cererii de revizuire prin care reclamantul se plânge, că Curtea de apel numai cu violarea normelor de drept material cuprinse în art. 299 pct. 2 din codul comercial i-a respins acțiunea, deoarece deși acest articol prevede, că efectele care au un anumit curs pot să fie luate în bilanș cel mult cu valoarea pe care au avut-o în ultima zi a anului de exercițiu, totuși Direcțiunea Societății intimată a trecut împrumuturile de război austro-ungare cu valoarea lor nominală, iar nu cu valoarea care au avut-o în 31 Decembrie 1920, care era cel mult 12—14 lei.

Având în vedere, că din sentința atacată cu cererea de revizuire și actele dela dosar se constată că reclamantul dr. Iuliu Biro prin acțiunea sa, a cerut anularea a două hotărâri luate în adunarea generală, a societății intimată, Casa de păstrare din Baraolt înută la 24 Februarie 1921 și anume hotărârea care a luat la cunoștință urcarea capitalului social al societății în suma de 1.500.000 coroane, prin emisiunea a 1600 acțiuni nouă cu valoarea nominală de 300 cor. fiecare și hotărârea care a acceptat bilanșul consiliului de administrație și a comitetului de supraveghere, referitor la anul 1920 dându-le cuvenita descărcare, bilanș în care obligațiunile împrumutului de război austro-ungar au fost trecute cu valoarea lor nominală respective de procurare, care este ceva mai mică, iar nu valoarea care o avea la 31 Dec. 1920.

Tribunalul Brașov, ca primă instanță, prin sentința Nr. C. 1725—13—923 a respins acțiunea pe mo-

tiv că ucarea capitalului social s'a făcut în conformitate cu normele de drept în vigoare, având și permisiunea Ministerului de finanțe și că nu există nici o ilegalitate în întocmirea bugetului pe exercițiul 1920 prin faptul că obligațiunile împrumutului de război austro-ungar au fost trecute cu valoarea lor nominală respective de procurare, care este ceva mai mică, deoarece în baza opiniilor experților ascultați, acesta este uzul la bănci și prin aceasta nu se violează nici o regulă de drept iar Curtea de Apel Tg.-Mureș în urma apelului reclamantului prin sentința Nr. C. I. 411/924 a respins apelul reclamantului și a confirmat sentința primei instanțe adoptând motivele ei.

Având în vedere că potrivit art. 188 din tratatul de pace dela Trianon din 4 Iunie 1920, titlurile împrumutului de război Ungar legal emise înainte de 31 Octombrie 1916, vor fi stampilate de către statele succesoare ale fostei monarhii austro-ungare și retrase din circulație, eliberându-se în schimb certificate menționându-se totodată că faptul stampilării titlurilor și înlocuirii lor cu certificate, nu implică pentru statul respectiv obligațiunea de a lua asupra sa sau de a recunoaște prin aceasta o sarcină oarece, afară numai dacă nu a dat el însuși această semnificare precisă operațiunilor de ștampilare și înlocuire.

Considerând că Statul român consecvent dispozițiilor sus menționatului tratat de pace până în prezent, nici direct nici indirect, nerecunoscând nici o valoare, respectiv nu au nici un curs pe teritoriul Statului român, deoarece în sensul sus citatului articol după două luni dela punerea în vigoare a tratatului dela Trianon, acele titluri urmau a fi înlocuite cu certificate și ori că au fost preschimbate contra unui certificat, ori că în contrazicere cu dispozițiunea legală a tratatului după cum s'a întâmplat la Banca intimată — au rămas în posesiunea particulară a Băncii nefiind înlocuite cu certificate — în ambele cazuri titlurile acestea au fost și nu sunt valorificate de guvernul român.

Având în vedere, că bilanțul trebuie să fie oglinda clară și fidelă a situațiunii generale a unei întreprinderi privită din punctul de vedere al averii și datorilor de care dispune la sfârșitul fiecărui exercițiu de funcțiune.

Considerând că art. 199 punct. 2 din codul comercial dispune imperativ și categoric că titlurile care au un anumit curs vor fi trecute ceș mult după cursul ce au în ultima zi a anului de exercițiu al întreprinderii.

Că deci potrivit dispozițiilor acestui articol, titlurile cari au un anumit curs trebuiesc să fie trecute în bilanș cu valoarea ce au în ultima zi a anului de exercițiu al întreprinderii; că în speșă obligațiunile împrumutului de război austro-ungar nu au nici o valoare de circulație pe teritoriul statului român conform tratatului sus amintit; astfel fiind este evident că aceste titluri nu pot fi trecute în bilanș cu valoarea lor nominală, respectiv cu valoarea lor de procurare, căci în acest caz bilanțul nu ar oferi o oglindă fidelă a activelor și pasivelor unei întreprinderi la un moment dat, ci violează art. 199 al codului comercial, care a prevăzut chiar și sancțiuni prin articolul 218 pentru cazul când nu se respectă aceste dispozițiuni.

Având în vedere că în speșă obligațiunile împru-

mutului de război austro-ungar au fost trecute în bilanțul societății intimată cu valoarea lor nominală, respectiv de procurare, iar nu cu valoarea care o aveau în ultima zi a anului de exercițiu al întreprinderii, cum prevede aceasta în mod imperios art. 199 pct. 2 din codul comercial din Transilvania, Curtea de apel numai cu violarea dispozițiilor categorice ale sus menționatului text de lege a respins pe reclamant cu acțiunea; deci cererea de revizuire fiind fondată cată a fi admisă; pentru aceste motive admite recursul (*Deciziunea nr. 739 1926, as. CIII*).

INFORMAȚIUNI

Conform art. 11 și 32 din legea de org. judecătorească alcătuirea secțiilor dela tribunal și Curtea de Apel din Cluj pe anul 1928 va fi cea următoare:

Tribunalul Cluj Secția I: Primpreședintele Tribunalului și președintele secției Dr. Augustin Andrei judecători: Dr. H. Crucin, Dr. Oct. Furnea; supleant: Dr. N. Matei; grefier: V. Simoneți; jude instructor: L. Persescu; primprocuror: Dr. L. Gh. Ilea.

Secția II: Președinte: Iosif Bálinth judecători: Dr. I. Anca, Adrian Manoliu, Dr. C. Luismaer; supleant: Gh. Stănescu; grefier: C. Borbely; procuror: Dr. N. Bireescu.

Secția III: Președinte Alex. Soutzo, judecători: Dr. Gr. Dunca, R. Filipeșcu; supleant: Dr. V. Hortopan; grefier: V. Dobocan; jude instructor: St. Drăgușan; procuror: C. Popescu.

Secția IV: președinte: Cl. Petrovan; judecători: L. C. Decusară, Gh. Vârnav; jude cu tutelele: Dr. Al. Bohățel; supleant Dr. H. Lany; grefier: Ilie Ciurel; jude instructor: N. Iepure; procuror: D. Boca.

Curtea de Apel Secția I: Primpreședinte și președintele secției: Dr. P. Micșă; consilieri: I. Mănescu, președinte, Alex. Balaș, V. M. Dimitriu, G. Georgian, Alex. Ulvineanu și Victor Stamatopol.

Secția II: Președinte: Dr. Ion Papp; consilieri: Dr. L. Kerner, N. Davidescu, Gh. Minea Popescu, T. Tănăsescu și N. Pâslaru.

Secția III: Președinte: Victor Pop; consilieri: Dr. G. Haupt, Dr. E. Zaharia, L. Bădescu, M. Balașan și C. Popovici.

Camera de punere sub Acuzare: G. Georgian, C. Popovici și N. Pâslaru.

Parchetă General: P. Rădulescu, procuror general, E. Cămărășescu și N. Bosie, procurori de secțiune.

* * *

Administrația revistei noastre amintește tuturor abonaților, că deși cheltuelile de apariție s'au mărit, menține aceleași prețuri de abonament pentru dnii magistrați și avocați, urcând doar la 700 lei anual abonamentele oficiale, bănci și instituții particulare. Roagă în acelaș timp achitarea restanțelor, altcum apariția în anul al optulea a revistei este periclitată. Aduce la cunoștință celor interesați, că se primesc spre publicare cu prețuri convenabile orice fel de anunțuri judiciare, publicațiuni de executare și bilan-

jurii anuale ale societăților comerciale anonime și colective.

A apărut în Biblioteca Juridică editura Cultura Națională 1927 București *Noua lege a Timbrului și Impozitului pe Acte și Fapte juridice din 1927 Adnotată și Comentată de dl Corneliu Botez* Consilier la Inalta de Casație și Justiție.

Cartea aceasta de un cuvârșitor interes și importanță pentru dnii avocați și magistrați alcătuiește un volum de 584 pagini admirabil tipărit și conține — autorul ne-a dat 5 ediții anterioare — *expunerea și analiza* dispozițiilor actualei legi în ordinea articolelor cum și doctrina și soluțiunile jurisprudențiale asupra cazurilor mai complicate la care a dat naștere aplicarea legii în dispozițiunile remase în vigoare în *comparațiune* unde s'a simțit nevoie și cu legile *ardelene, bucovinene și basarabene* sau streine. Costul unui volum tipărit pe hârtie velină frumos legat în pânză este de 500 lei și se găsește la editori, la toate librăriile și la autor în București, Str. Nordului 8.

Pentru dnii avocați și magistrați recomandăm următoarele cărți de drept, absolut necesare: *Volumul XI—XII* din Codul General al României; *Legi noi de unificare* aplicabile în întreagă țară (Vechiul Regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia), adnote cu referințe și note de trimitere de *C. Hamangiu*, Consilier la Inalta Curte de Casație, directorul revistei „Pandectele Române”. Un mare volum, legat în pânză, hârtie velină, tipărit pe 2 coloane, cu 1240 pagini. Prețul 600 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27, București.

Lexicon economic bancar și de devize de Dr Borda, secretarul Camerei de Comerț. În cursul lunii Ianuarie 1928 Dr Borda, secretar la Camera de Comerț și Industrie Cluj și Dr Fôris redactor economic editează un „*Lexicon economic, bancar și de devize*” care este prima lucrare românească de natura aceasta și ca atare merită de a complica un gol mult resimțit de toate cercurile economice. Ca rodul unei activități îndelungate și intense acest manual practic va fi de folos în mod egal economiștilor teoreticieni, dar mai ales comercianților practici, azi când în urma războiului mondial se întrebuițează atât în legislația și ordonanțele economice, cât și în corespondența comercială termeni necunoscuți de mulți dintre cei chemați de a satisface recerșilor, acest lexicon va fi un prețios ajutor în mâna oricui, căci prelucrează peste 2000 de cuvinte și noțiuni economice. Nu este aci vorba de un simplu dicționar, care traduce termeni economici, ci este o lucrare serioasă, care redă în mod succint întreaga noțiune economică, lămurind lafurile ei practice și eventual legislative la înțelesul tuturor, din care cauză este egal folositoare comerciantului, bancarului, industriașului și funcționa-

rului, cari în exercițiul funcțiunii lor, zilnic întâmpină dificultăți de pe urma terminilor tehnici necunoscuți. Prețul acestei lucrări va fi de numai 160 lei la exemplar și astfel accesibilă oricărui înțelegător al utilității pe care o urmărește acest lexicon.

Noua lege a Chiriilor și Legea Proprietarilor comentate și adnotate de *Corneliu Botez*, consilier la Inalta Curte de Casație, în colaborare în ce privește doctrina și jurisprudența recentă cu *Eugen A. Barasch* avocat. Editura Alcalay București, Calea Victoriei. Prețul 125 lei. Lucrarea dlui consilier Botez vine la timp pentru ajutorul rezolvării multor greutăți juridice ridicate de Noua lege a chiriilor: mai ales în Ardeal unde față cu regimul rechizițiilor aplicabilitatea noii legi pare discutabilă. Conținând expunerea de motive, debaterile parlamentare, cât și mai ales jurisprudența la zi sub fiecare articol, această carte este indispenabilă dlor avocați și magistrați, cărora le-o recomandăm îndeosebi. Se găsește de vânzare la librăriile din Cluj și la autori în București. Odată cu restabilirea regimului dreptului comun devine de acualitate și *Legea proprietarilor* a cărei aplicare fusese suspendată în anul 1926, și de care se ocupă autorii în volumul pe care semnalăm.

A apărut în editura Tipografiei „Cultura” Cluj, Str. Iuliu Maniu 8, ediția II. din lucrarea cunoscutului jurist Ardelean *Ștefan Lăday* „Cărțile Funduare”. Ediția întâi a acestei lucrări apărută în 1923 după ce fusese publicată ca articole de fond în „Ardealul Juridic” coprindea numai analiza teoretică a dreptului tabular. În lucrarea prezenta autorul ne a dat pe lângă acea materie și analiza și interpretarea detaliată a regulilor. Astfel lucrarea este completă și tratată cu competența știută a autorului. Foarte importantă mai ales pentru juriștii vechiului regat, societăți de credit și autorități. Prețul 300 lei, se găsește de vânzare la „Radio Reclame Românie” Str. Iuliu Maniu Nr. 8.

1000 coale de hârtie pt. concipiat . .	Lei 350.—
1000 coale de hârtie albă (Velină) . .	Lei 540.—
1000 coale hârtie pt. mașină	Lei 480.—
12 buc. de creton Hardtmulh . . .	Lei 36.—
1000 buc. Plicuri oficiale	Lei 240.—

Papetărie și tipografie Boros

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 2. — Telefon 10-83.

**Imprimare pentru avocați
in depozit permanent.**

BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVE

LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devis și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena
TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.
CLUJ, PIATA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei
77,000,000

7
SUCURSALE:
IN DEJ, DICIOSAN.

Efectuază
avantajos
orișice ala-
ceri bancare

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Banca Generală a Țării Românești București,

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea,
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000,000 // Rezerve Lei 50,000,000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

“AGRICOLA”

SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURĂRI GENERALE

Fondată
1906

Fonduri de garanții Lei: 35,473.258

Primește asigurări în toate ramurile

Direcțiunea generală: București, Calea Victoriei Nr. 11.
Direcțiunea regională: Cluj, Strada Nicolae Iorga Nr. 11.

Reprezentanțe: Toate orașele din România

BANCA CENTRALĂ

Secția de
cereale - Secția
de coloniale - Fab-
rică de surogat de cafea
„Centrala” - Secția specială
pentru ciment - Secția de
Bancă și devis - Execută tot
felul de tranzacțiuni bancară,
plăți pe toate piețele interne
și streine - Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile - Impo-
zitul după depuneri
il plătește in-
stitutul

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50,000.000
Fonduri: Lei 18,000.000

Legături directe cu America!

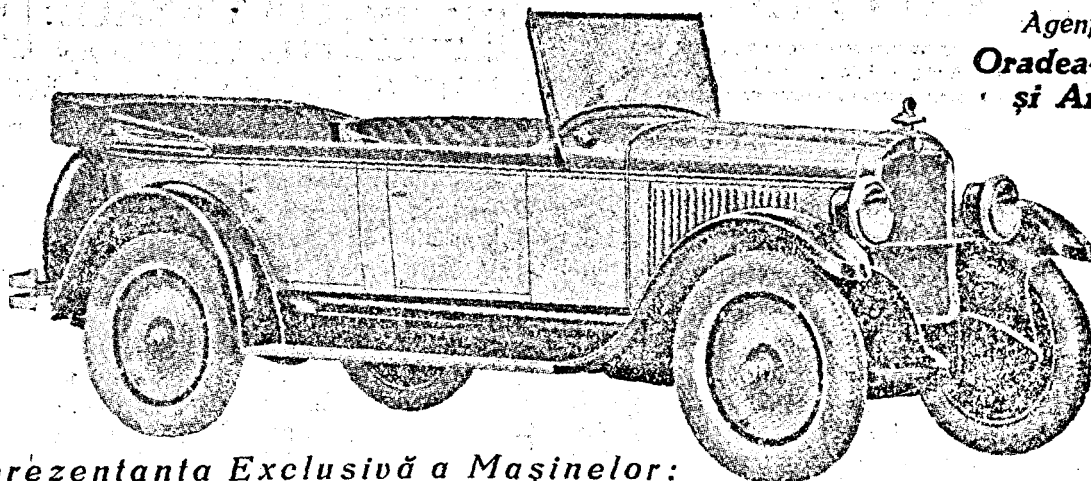
»NATIONALĂ« SOC. GENERALA DE ASIGURARE IN BUCUREȘTI

Capital și fonduri de garanții
proprii peste 120
milioane lei

AGENȚII IN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

»NOËL«

SUCURSALA: TIMIȘOARA BULEVARDUL REGINA MARIA 8.

Agenții:
Oradea-Mare
și Arad

Reprezentanța Exclusivă a Mașinilor:

BUICK ȘI OLDSMOBILE

în permanență stoc

JILESCU

CLUJ

STRADA REGINA MARIA

16

Automobile
Accesorii
Uleiuri
Autogarage
Cauciucuri
Benzină

TELEFON.

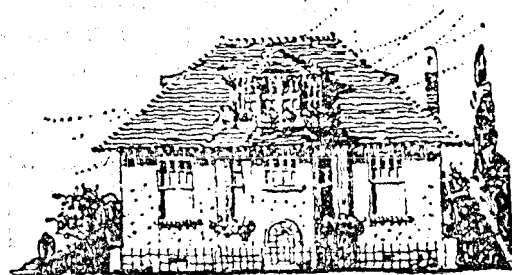
7-63

»FENIX«

Societate Anonimă
Română de Asigurări

București

Str. Bis. Enei Nr. 10

Oferă asigurări populare de capitalizare
pe 10 și 15 ani combinate cu construcțiuni
de case plătibile în rate timp de 20 ani.

Ce caută
agenți serioși, în Ardeal, contra
comision.